

TIDSKRIFT FÖR POLITISK FILOSOFI
NR 1 2005 | ÅRGÅNG 9

Bokförlaget THALES

MÅNGA FÖRSÖK HAR gjorts att förklara förintelsen. Vissa hänvisar till Hitlers personlighet. Andra till Weimarrepublikens författningmässiga svagheter och de problem för demokratins fortlevnad som dessa gav upphov till. Ytterligare andra menar att förklaringen står att finna i det trauma som skapades av förlusten i första världskriget och de hårda villkoren i Versaillesfördraget. Men den kände förintelseforskaren Yehuda Bauer har påpekat att dessa förklaringar utelämnar en viktig pusselbit. Enligt Bauer var en helt avgörande omständighet att en så stor andel av de intellektuella – universitetslärarna, juristerna, läkarna med flera – gick in i Nazistpartiet och direkt eller indirekt stödde dess politik.

Det är denna tanke som utgör utgångspunkten för Bo Rothsteins självkritiska artikel »Producerar statsvetenskapen tekniskt kompetenta barbarer?». Rothstein menar att det finns mycket att lära från förintelseforskningen när det gäller att bedöma företeelser i samtiden, och är kritisk mot vad han uppfattar som en alltför stor ängslighet inför jämförelser. Själv menar han exempelvis att den argumentation som idag förs fram »från det multikulturalistiska lägret» för kvotering till akademiska tjänster i mycket hög grad påminner om vissa resonemang som hävdades av nazisterna och deras studentorganisationer 1933.

Bauers påpekande får Rothstein att fundera över hur det är ställt med utbildningen av doktorer och magistrar inom statsvetenskapen. Han uttrycker därvid en viss oro över att forskare i stället för att tampas med de stora politiska frågorna begränsar sig till att försöka bemästra någon matematisk modell eller statistisk metod utan tanke på deras vidare relevans. Den lösning Rothstein ser på detta problem är att kombinera den empiriskt orienterade forskningen inom statsvetenskapen med ökat intresse för de normativa frågor som studeras inom filosofin, exempelvis rörande statens roll i ett rättvist samhälle. Och han betonar, liksom man gjort inom svensk

filosofi sedan länge, att man hellre än att fokusera på de stora namnen (Aristotele, Hobbes, m.fl.) bör koncentrera sig på själva problemen. För oss som flera år försökt verka för ett ökat samarbete mellan ämnena inom det stora område av överlappning som den politiska filosofin utgör är Rothsteins förslag glädjande.

Magnus Dahlstedt undersöker i sin artikel »Närvara(nde) i sin frånvaro» begreppet »representation», som ju är centralt i den form av demokrati som praktiseras exempelvis i Sverige. Dahlstedt utgår närmare bestämt från Hanna Pitkins diskussion av begreppet, särskilt i boken *The Concept of Representation* (Berkeley: University of California Press). Pitkin påpekar att »representation» är mångtydigt, och används olika i debatter om demokratins utformning, vilket i sin tur reflekterar mera djupliggande skillnader. Exempelvis finns oenighet rörande i vilken mån representanternas beslut måste avspegla väljarnas önskningar.

För att få plats med fler bidrag i den sektion som ägnas åt recensioner och diskussionsinlägg drog vi i förra numret ned på textens storlek. Detta har vi fått en del kritik för, så i detta nummer prövar vi en (förhoppningsvis gyllene) medelväg. Bland inläggen kan nämnas ett bidrag från rektorn vid Umeås universitet, Inge-Bert Täljedal. Täljedal riktar där kritik mot den optimistiska lyckokalkyl som Torbjörn Tännsjö gör i sin artikel »Bättre och bättre dag för dag» (nr 1, 2003). Skälet är att den utelämnar fiskarna. Om även abborrar och gäddor med flera räknas in blir kanske utfallet annorlunda. Men Täljedals inlägg bör nog snarast betraktas som ett ifrågasättande av det meningsfulla i att överhuvudtaget göra bedömningar av den typ Tännsjö vill göra.

Redaktionen